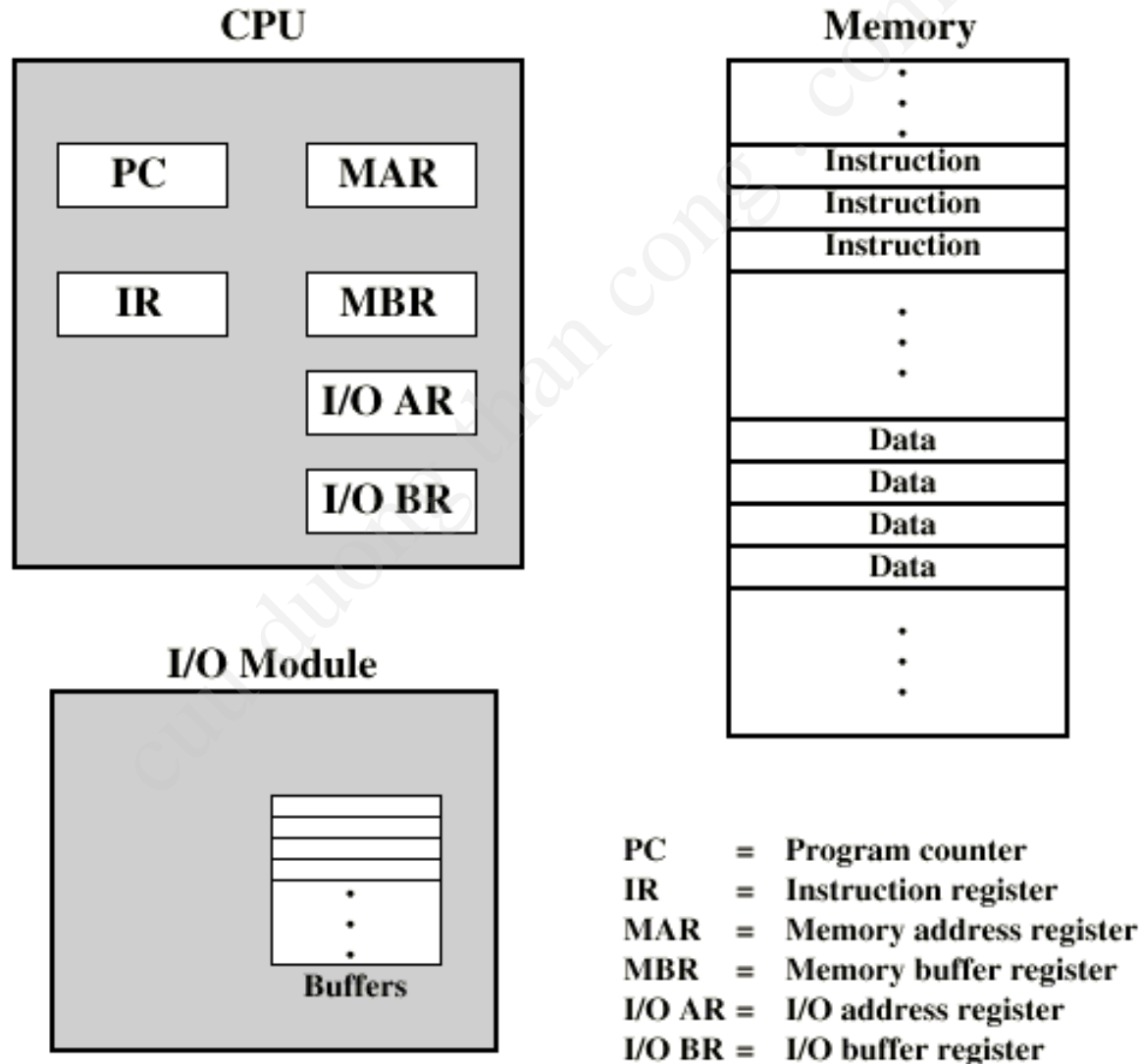
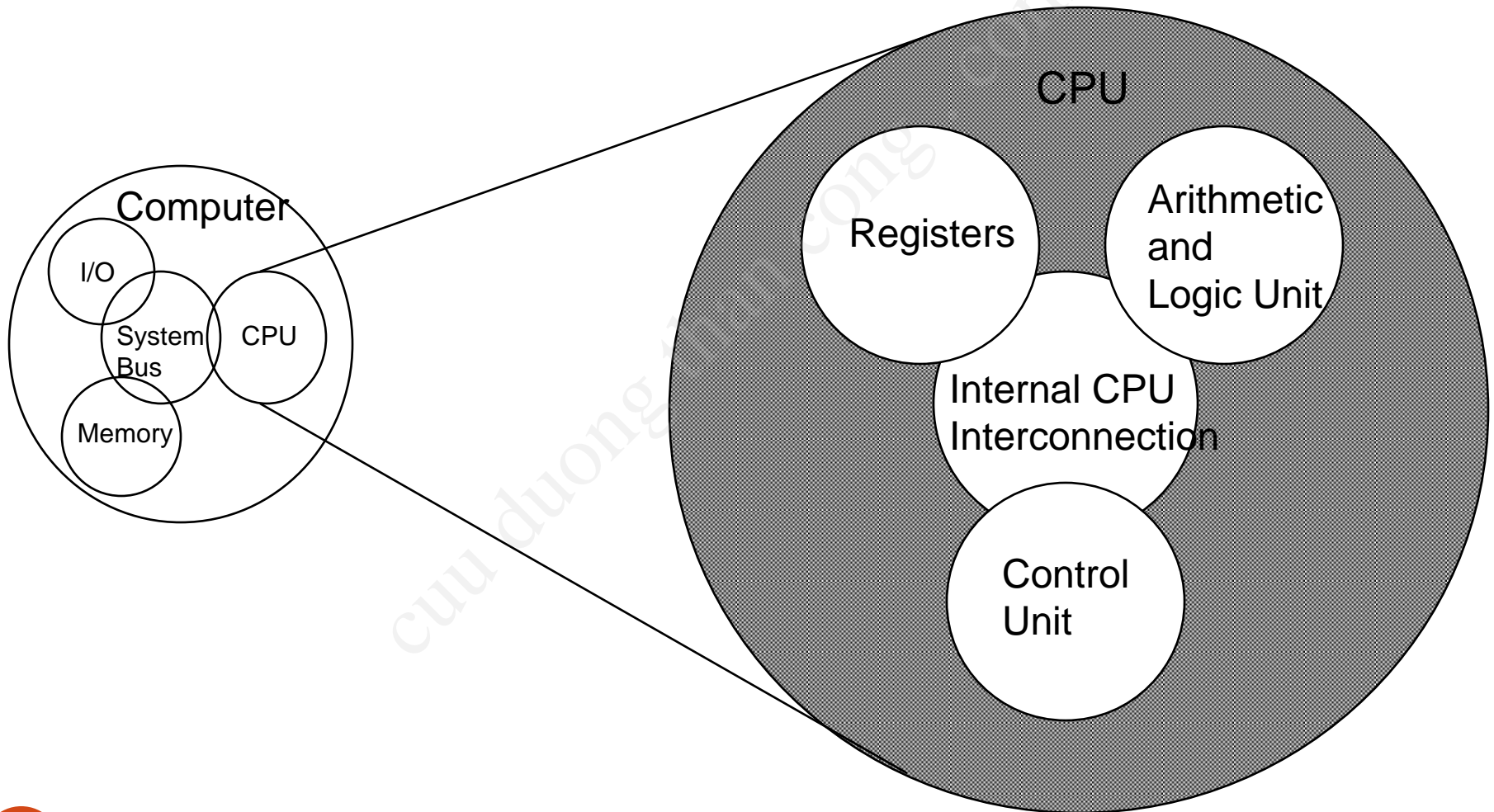

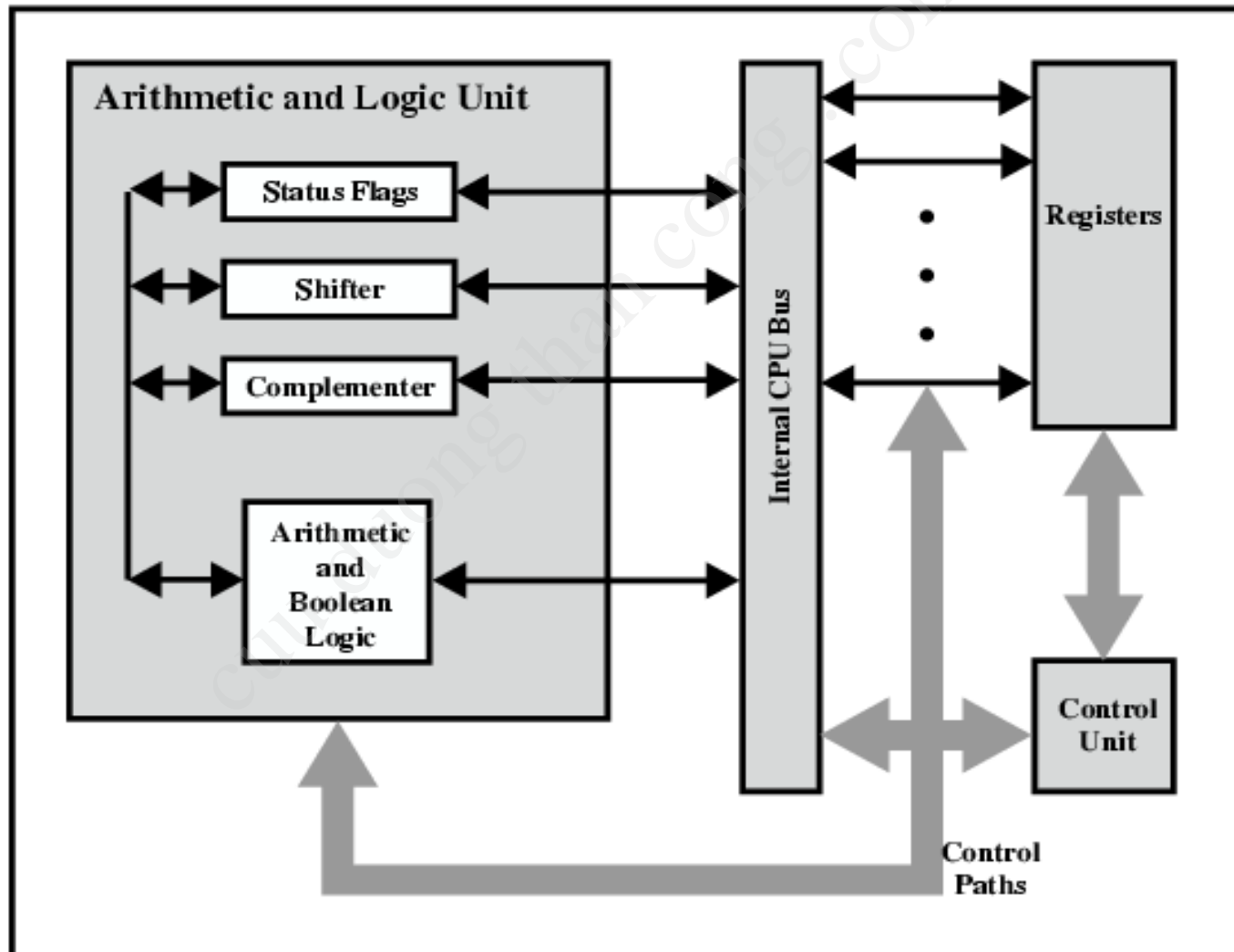
CÁC THÀNH PHẦN CỦA MÁY TÍNH

CÁC THÀNH PHẦN CỦA CPU

CẤU TRÚC BÊN TRONG CPU

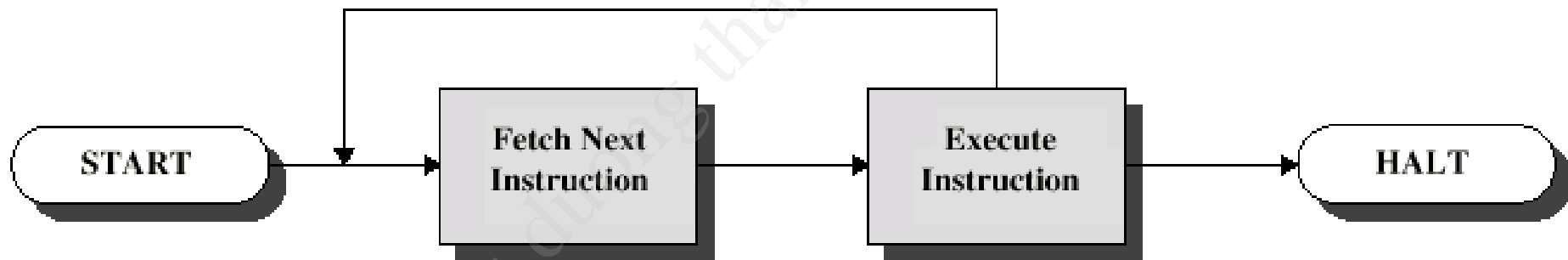
NHIỆM VỤ CỦA CPU

- Nhận lệnh (fetch instruction): CPU đọc lệnh từ bộ nhớ
- Giải mã lệnh (decode instruction): xác định thao tác mà lệnh yêu cầu
- Nhận dữ liệu (fetch data): nhận dữ liệu mới từ bộ nhớ hoặc các cổng vào/ra
- Xử lý dữ liệu (process data): thực hiện các phép toán số hoặc hay logic với các dữ liệu
- Ghi dữ liệu (write data): ghi dữ liệu ra bộ nhớ hoặc các cổng vào/ra

CHU KỲ LỆNH

Fetch Cycle

Execute Cycle

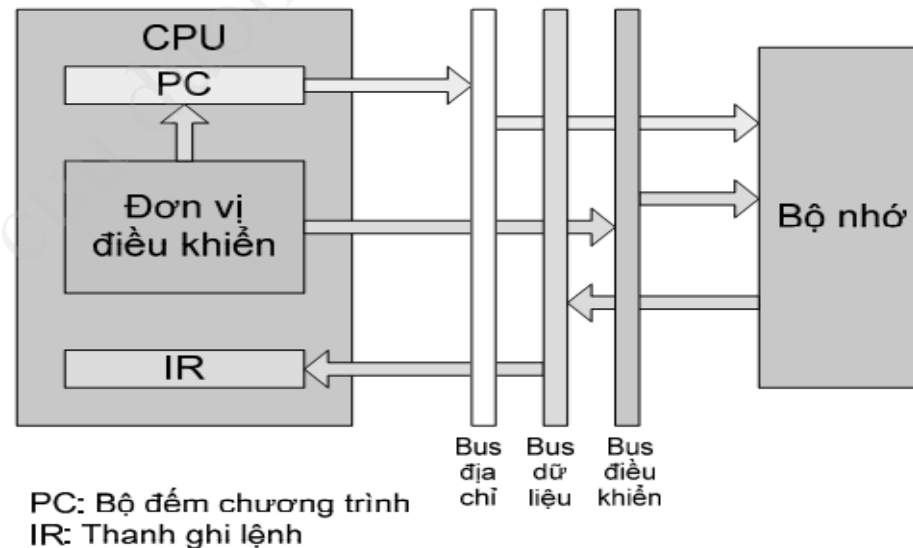

CHU KỲ LỆNH

- Nhận lệnh
- Giải mã lệnh
- Nhận toán hạng
- Thực hiện lệnh
- Cất toán hạng
- Ngắt

NHẬN LỆNH

- CPU đưa địa chỉ của lệnh cần nhận từ bộ đếm chương trình PC ra bus địa chỉ
- CPU phát tín hiệu điều khiển đọc bộ nhớ
- Lệnh từ bộ nhớ được đặt lên bus dữ liệu và được CPU copy vào thanh ghi lệnh IR
- CPU tăng nội dung PC để trở sang lệnh kế tiếp

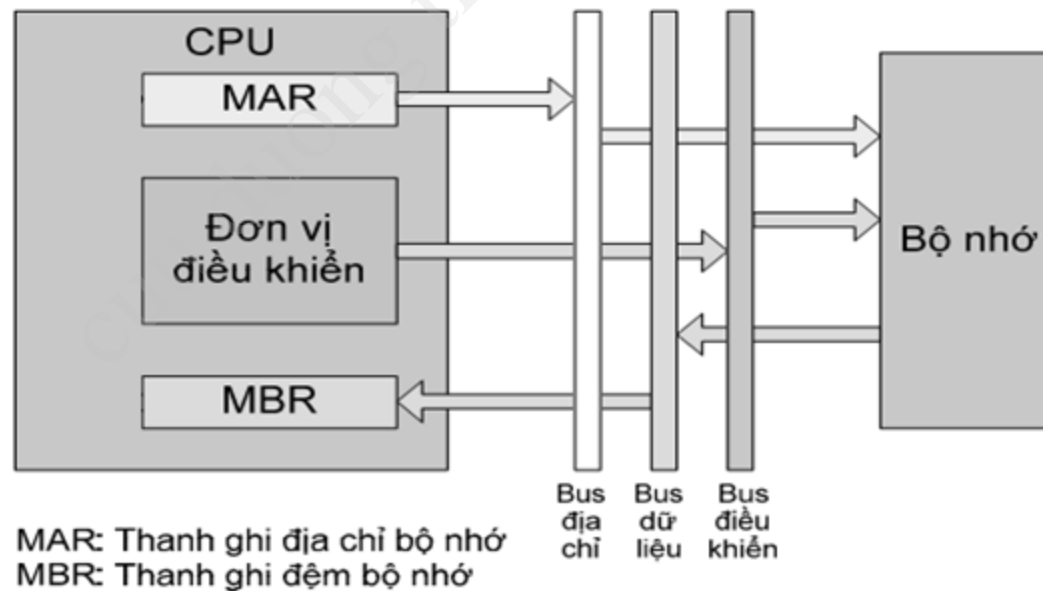

GIẢI MÃ LỆNH

- Lệnh từ thanh ghi lệnh IR được đưa đến đơn vị điều khiển
- Đơn vị điều khiển tiến hành giải mã lệnh để xác định thao tác phải thực hiện
- Giải mã lệnh xảy ra bên trong CPU

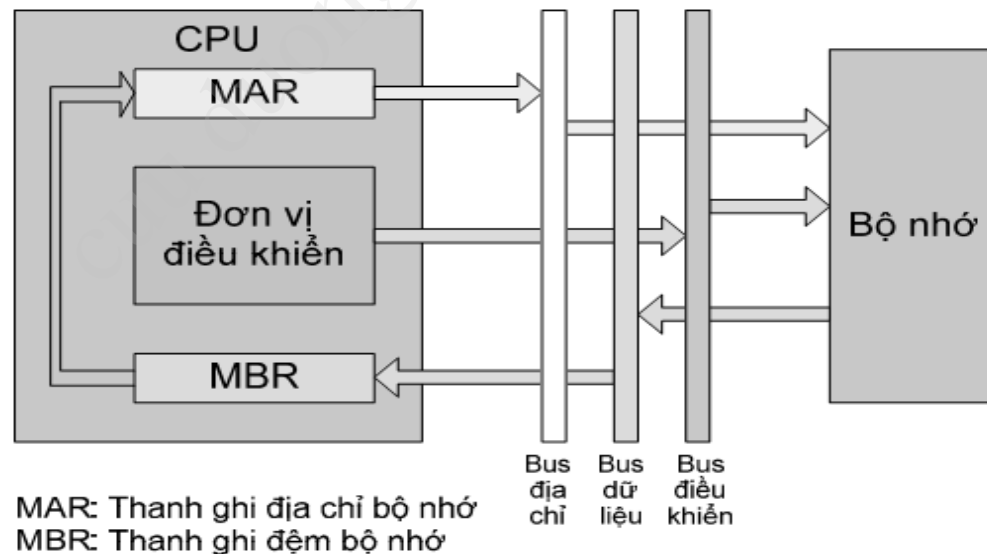
NHẬN DỮ LIỆU

- CPU đưa địa chỉ của toán hạng ra bus địa chỉ
- CPU phát tín hiệu điều khiển đọc
- Toán hạng được đọc vào CPU
- Tương tự như nhận lệnh

NHẬN DỮ LIỆU GIÁN TIẾP

- CPU đưa địa chỉ ra bus địa chỉ
- CPU phát tín hiệu điều khiển đọc
- Nội dung ngăn nhớ được đọc vào CPU, đó chính là địa chỉ của toán hạng (gián tiếp)
- Địa chỉ này được CPU phát ra bus địa chỉ để tìm ra toán hạng
- CPU phát tín hiệu điều khiển đọc
- Toán hạng được đọc vào CPU

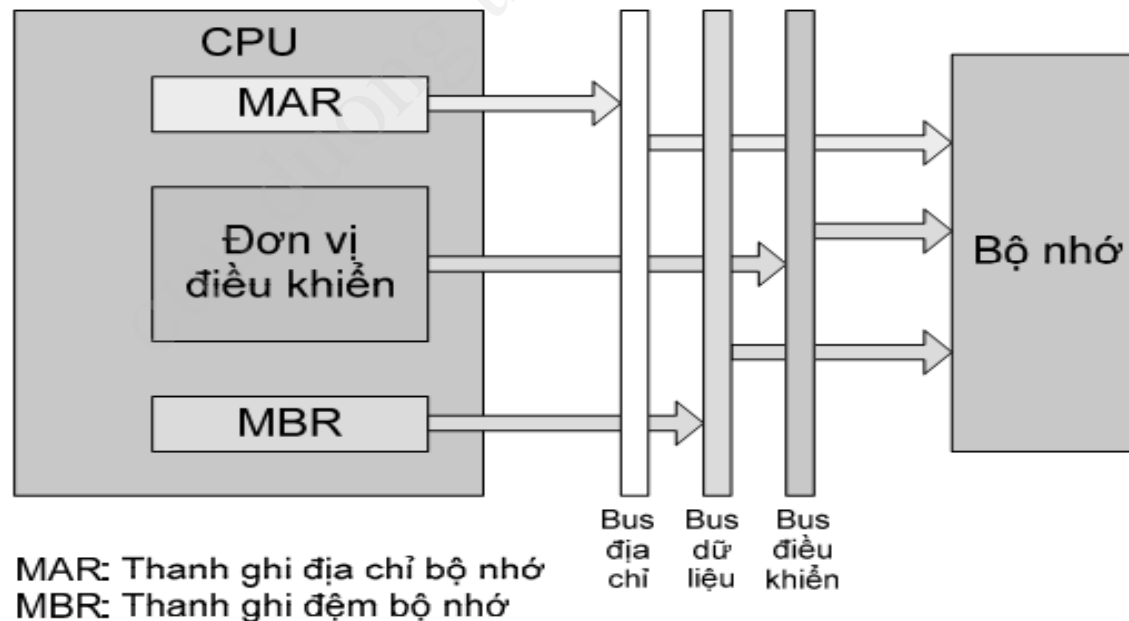

THỰC THI LỆNH

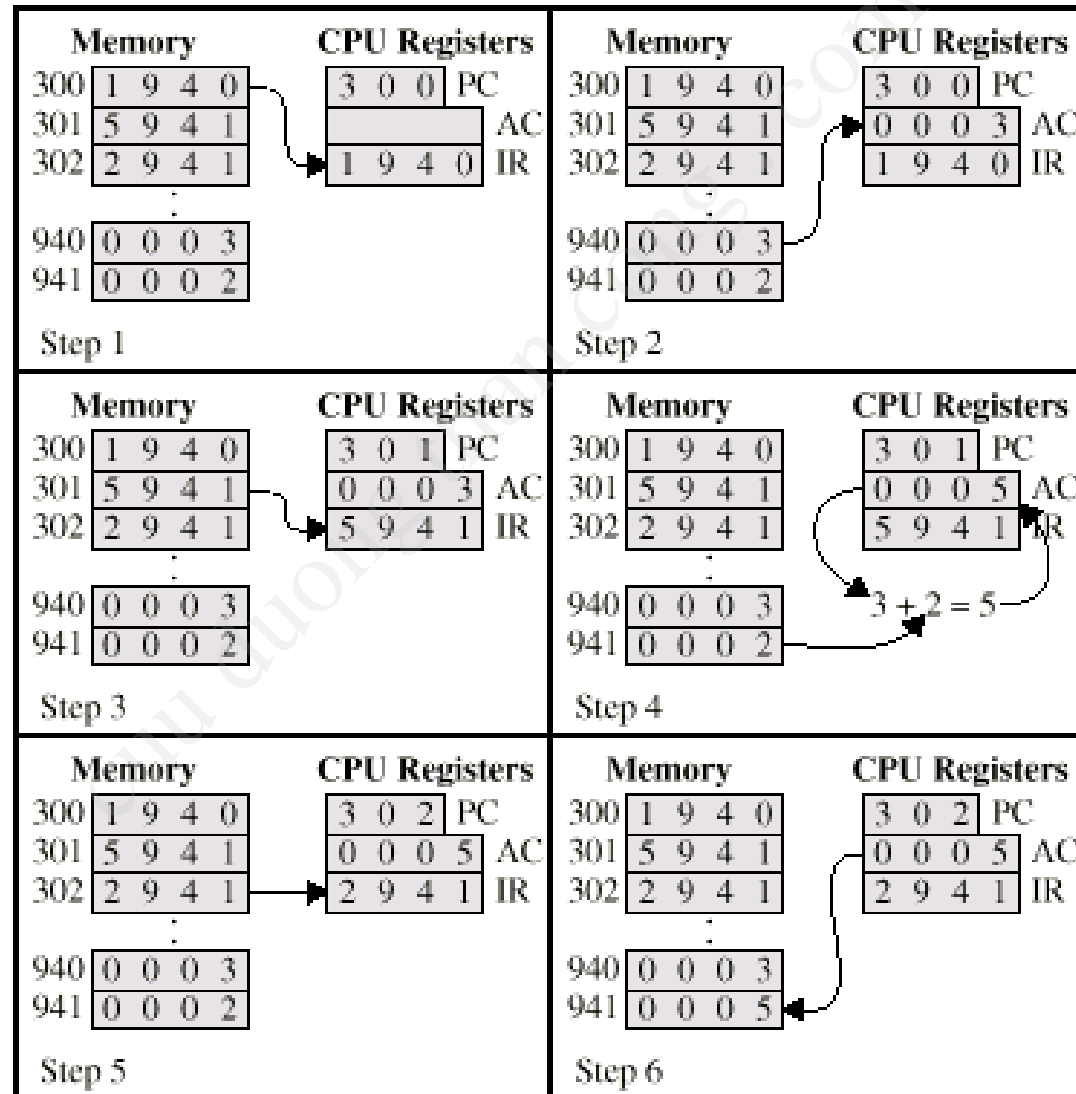
- Đọc/Ghi bộ nhớ
- Vào/Ra
- Chuyển giữa các thanh ghi
- Thao tác số học/logic
- Chuyển điều khiển (rẽ nhánh)
- ...

GHI TOÁN HẠNG

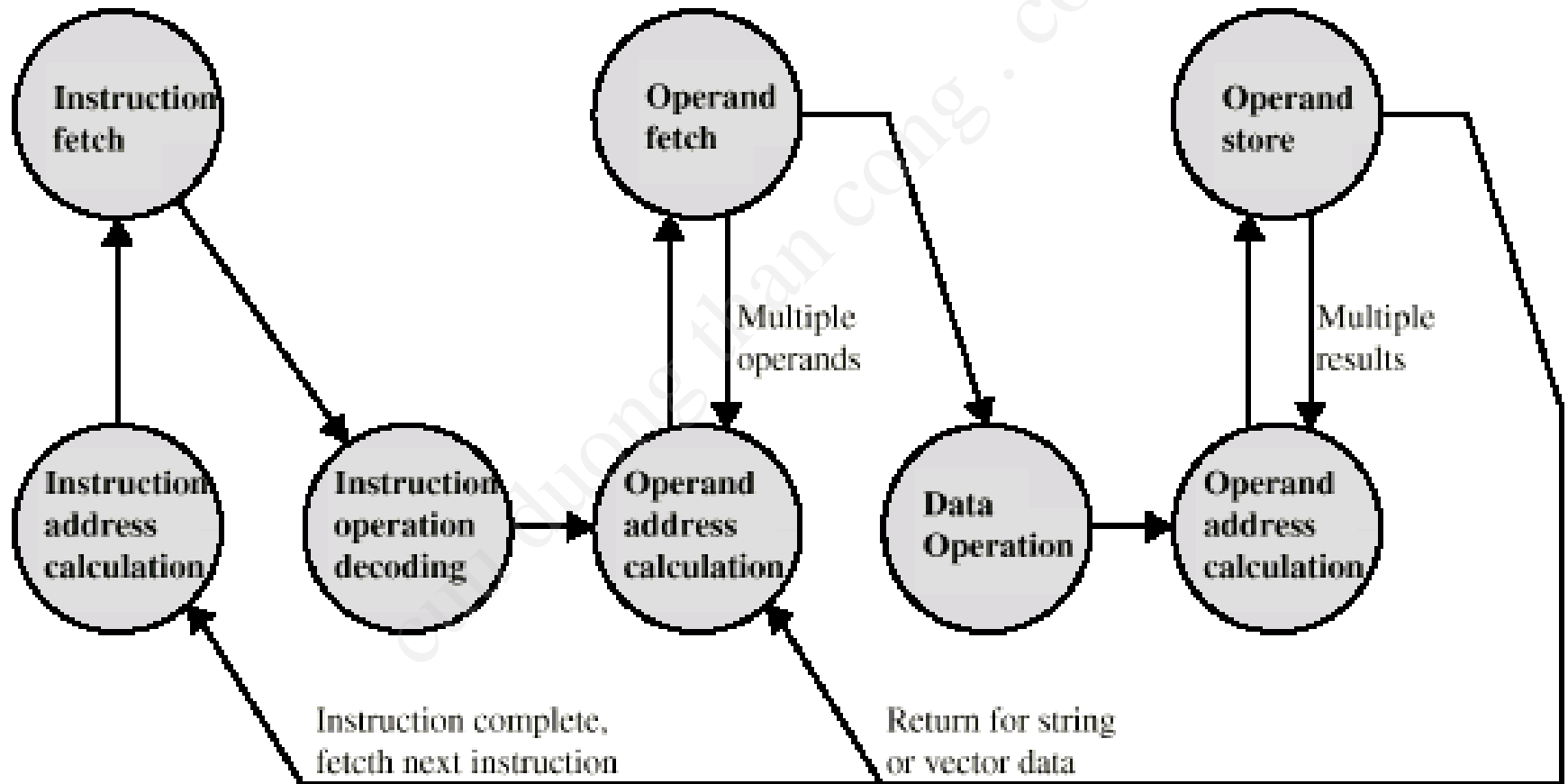
- CPU đưa địa chỉ ra bus địa chỉ
- CPU đưa dữ liệu cần ghi ra bus dữ liệu
- CPU phát tín hiệu điều khiển ghi
- Dữ liệu trên bus dữ liệu được copy đến vị trí xác định

VÍ DỤ VỀ THỰC THI CHƯƠNG TRÌNH

LƯU ĐỒ TRẠNG THÁI

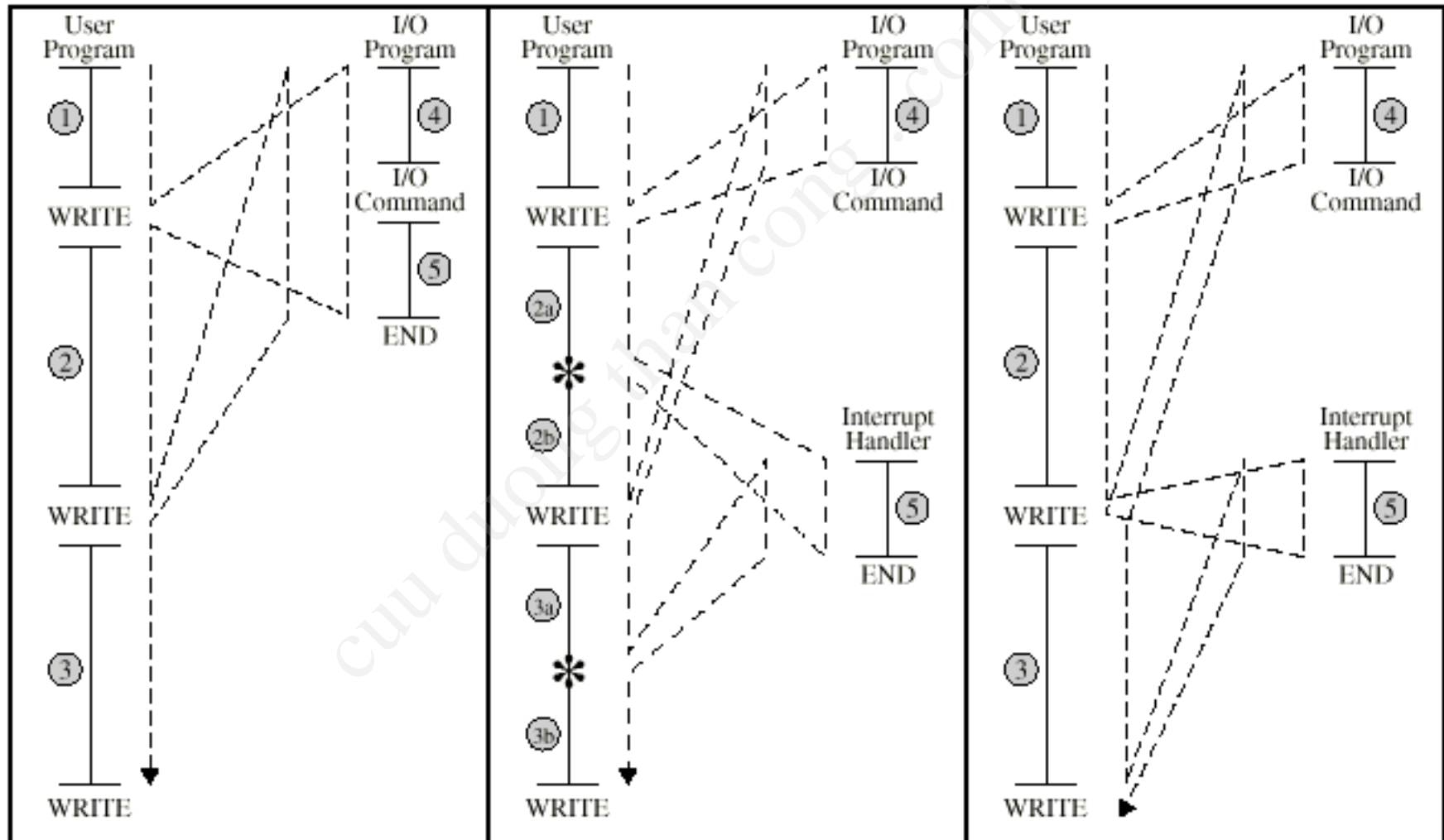

NGẮT (INTERRUPTS)

- Là kỹ thuật cho phép các module khác (I/O) có thể ngắt ngang tiến trình xử lý bình thường
- Các loại ngắt:
  - Chương trình (program)
  - Định thời (Timer)
  - I/O
  - Lỗi phần cứng

TƯƠNG TÁC GIỮA NGẮT VÀ CHƯƠNG TRÌNH

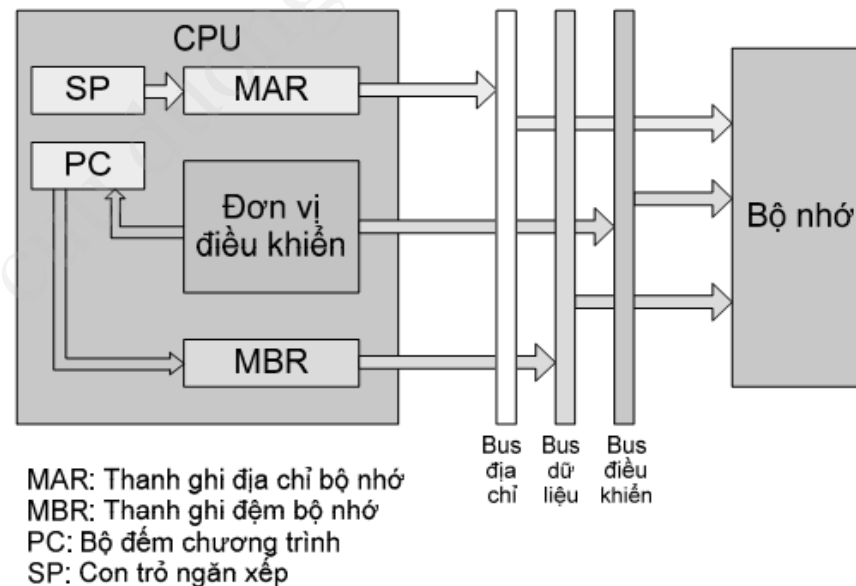
(a) No interrupts

(b) Interrupts; short I/O wait

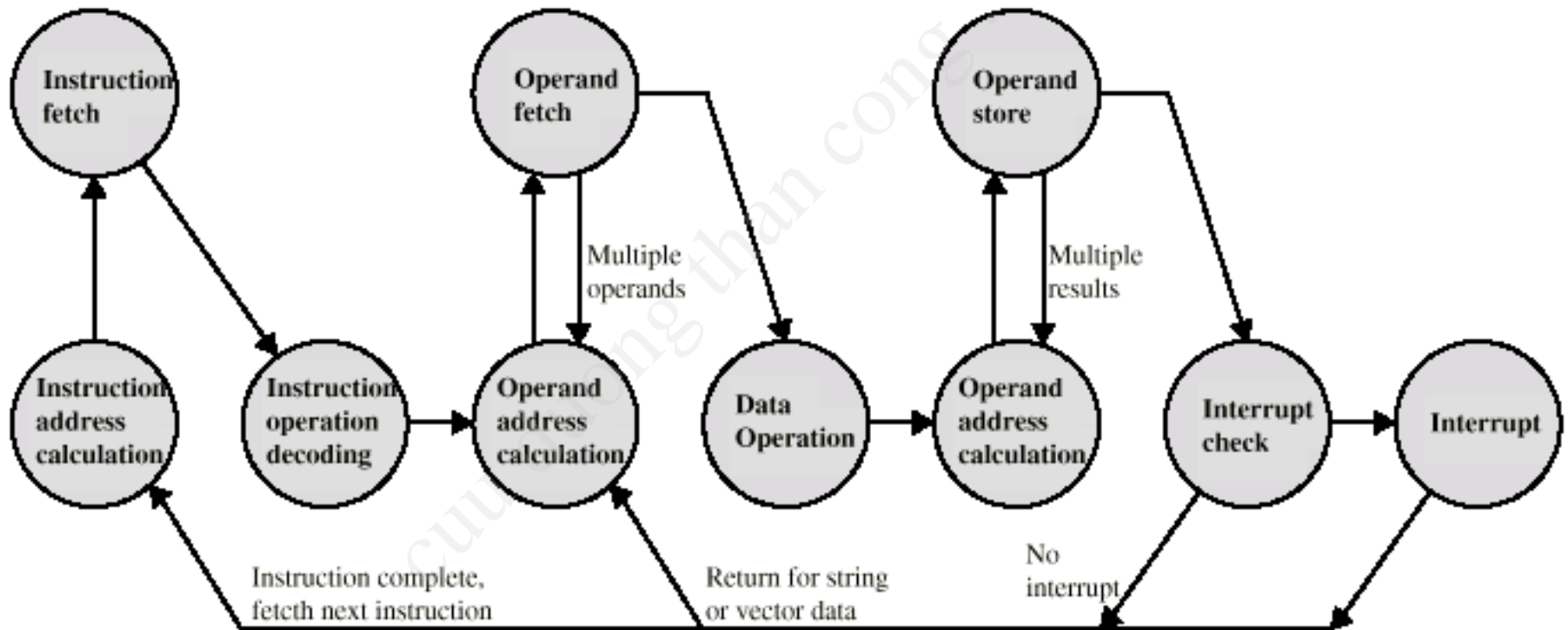
(c) Interrupts; long I/O wait

CHU KỲ LỆNH CÓ NGẮT

- Nội dung của bộ đếm chương trình PC (địa chỉ trả về sau khi ngắt) được đưa ra bus dữ liệu
- CPU đưa địa chỉ (thường được lấy từ con trỏ ngăn xếp SP) ra bus địa chỉ
- CPU phát tín hiệu điều khiển ghi bộ nhớ
- Địa chỉ trả về trên bus dữ liệu được ghi ra vị trí xác định (ở ngăn xếp)
- Địa chỉ lệnh đầu tiên của chương trình con điều khiển ngắt được nạp vào PC

LƯU ĐỒ TRẠNG THÁI TRONG CHU KỲ LỆNH CÓ NGẮT

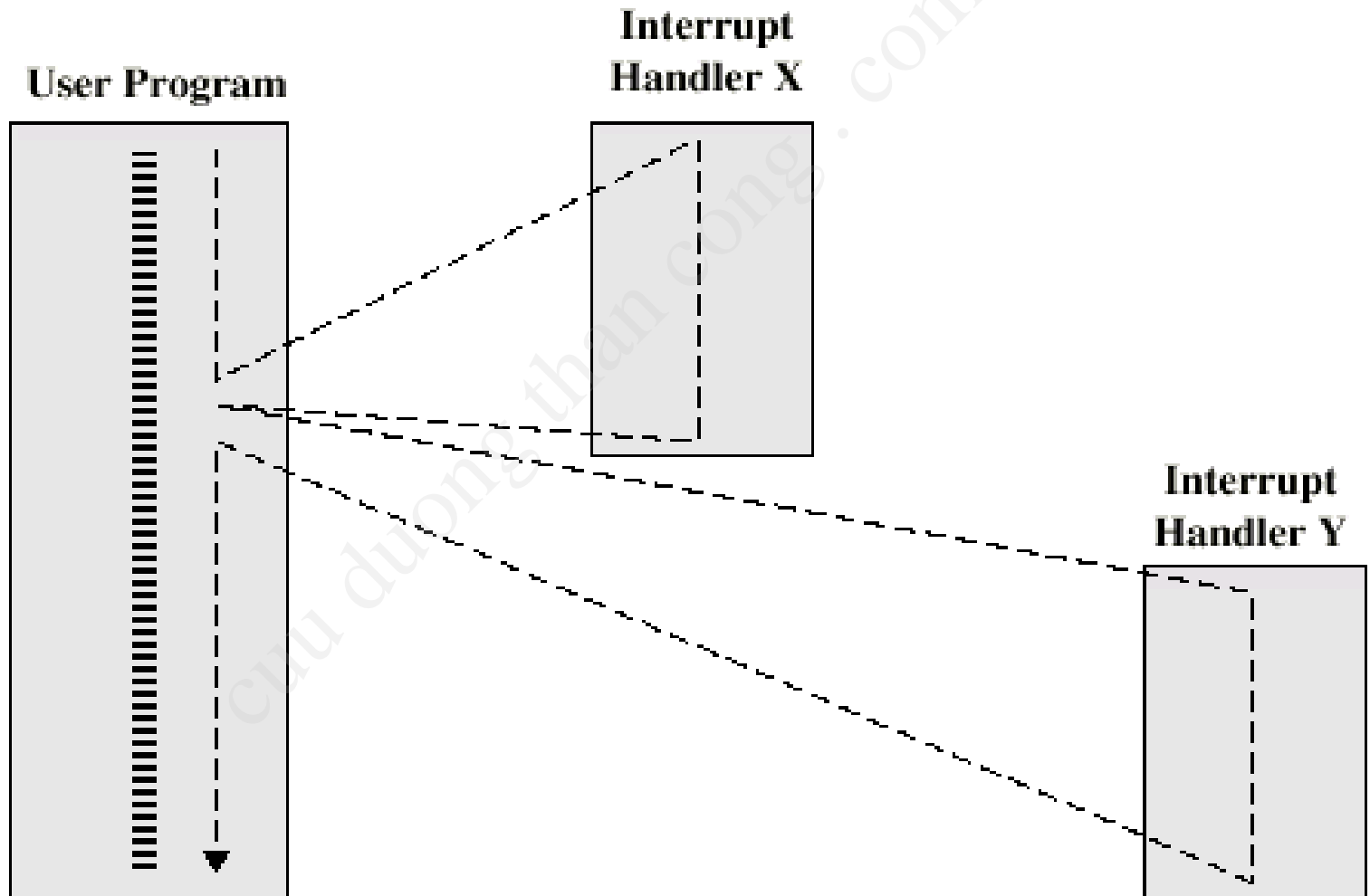

ĐA NGẮT

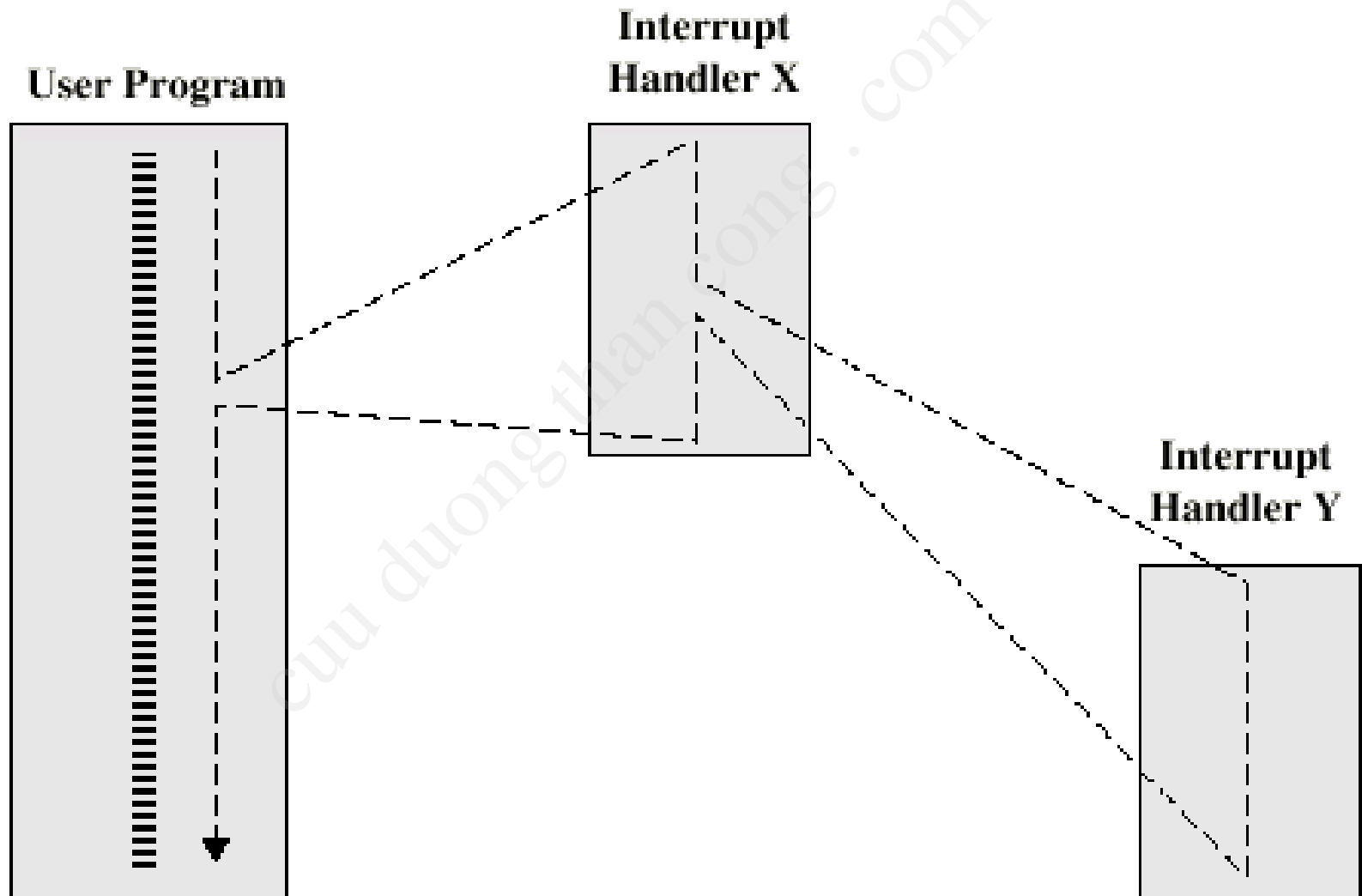
- Cấm ngắt
- Độ ưu tiên ngắt

cuu duong than cong . com

ĐA NGẮT – TUẦN TỰ

ĐA NGẮT – LÒNG

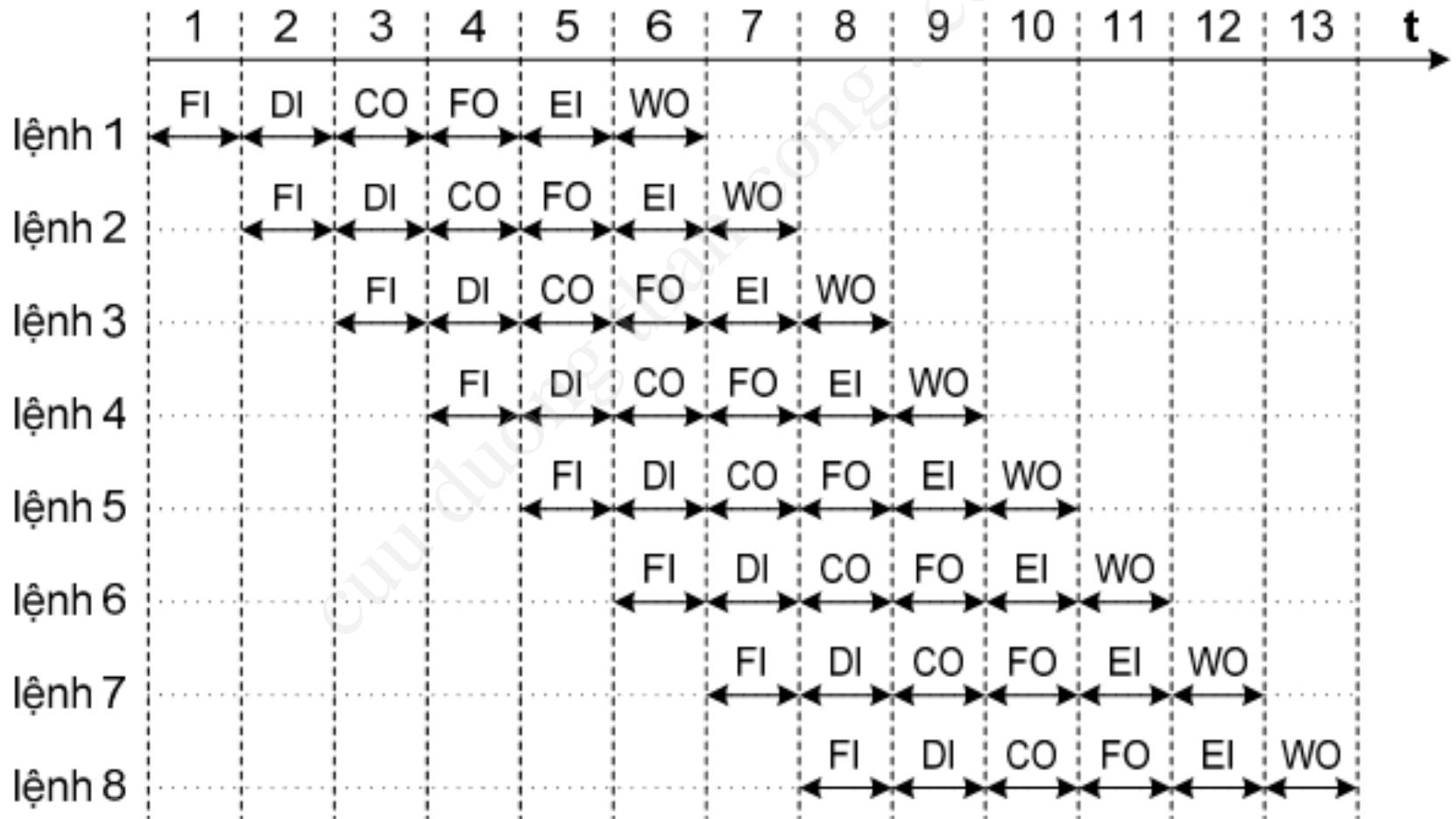

ĐƯỜNG ỐNG LỆNH (INSTRUCTION PIPELINE)

- Chia chu trình lệnh thành các công đoạn và cho phép thực hiện gồ lên nhau (như dây chuyền lắp ráp)
- Chẳng hạn có 6 công đoạn:
  - Nhận lệnh (Fetch Instruction – FI)
  - Giải mã lệnh (Decode Instruction – DI)
  - Tính địa chỉ toán hạng (Calculate Operand Address – CO)
  - Nhận toán hạng (Fetch Operands – FO)
  - Thực hiện lệnh (Execute Instruction – EI)
  - Ghi toán hạng (Write Operands – WO)

BIỂU ĐỒ THỜI GIAN CỦA ĐƯỜNG ỐNG LỆNH

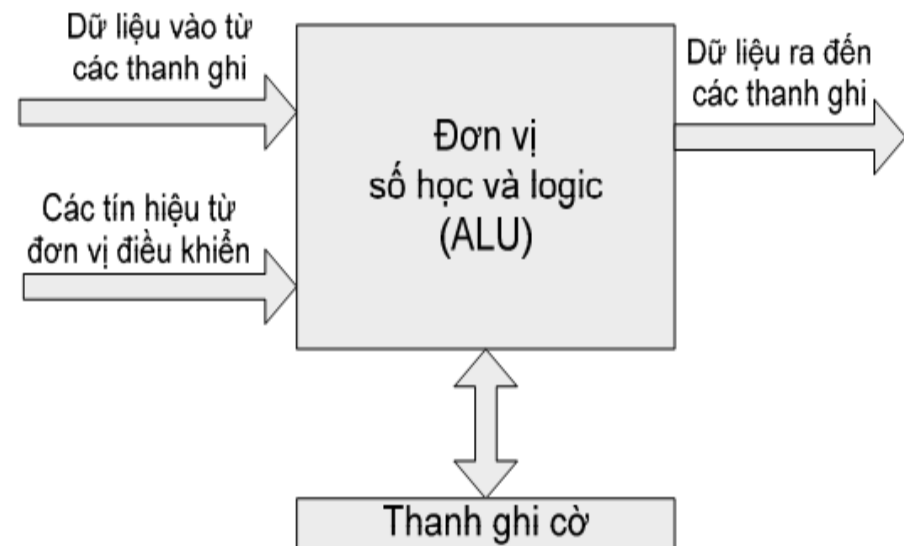
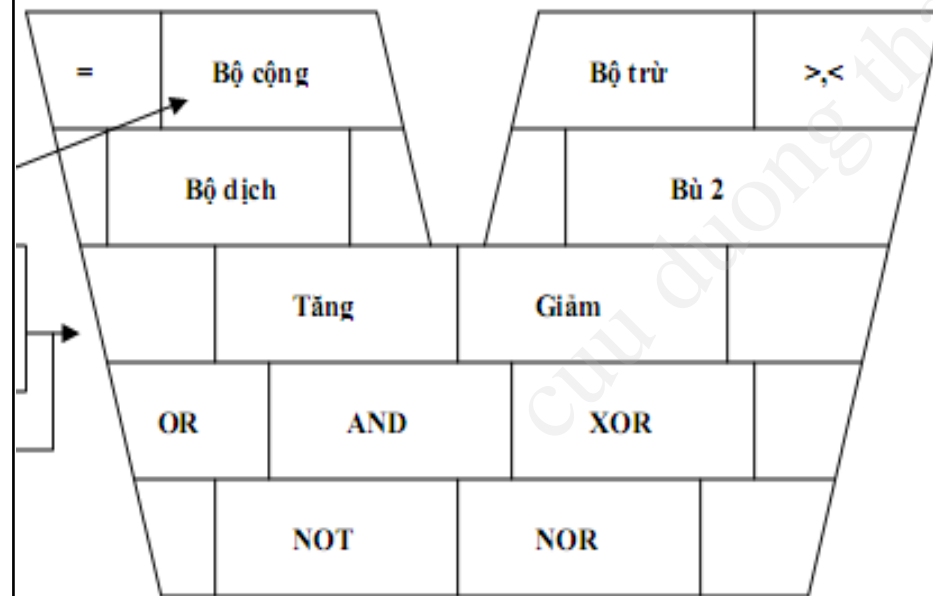

CÁC XUNG ĐỘT CỦA ĐƯỜNG ống LỆNH

- Xung đột cấu trúc: do nhiều công đoạn dùng chung một tài nguyên
- Xung đột dữ liệu: lệnh sau sử dụng dữ liệu kết quả của lệnh trước
- Xung đột điều khiển: do rẽ nhánh gây ra

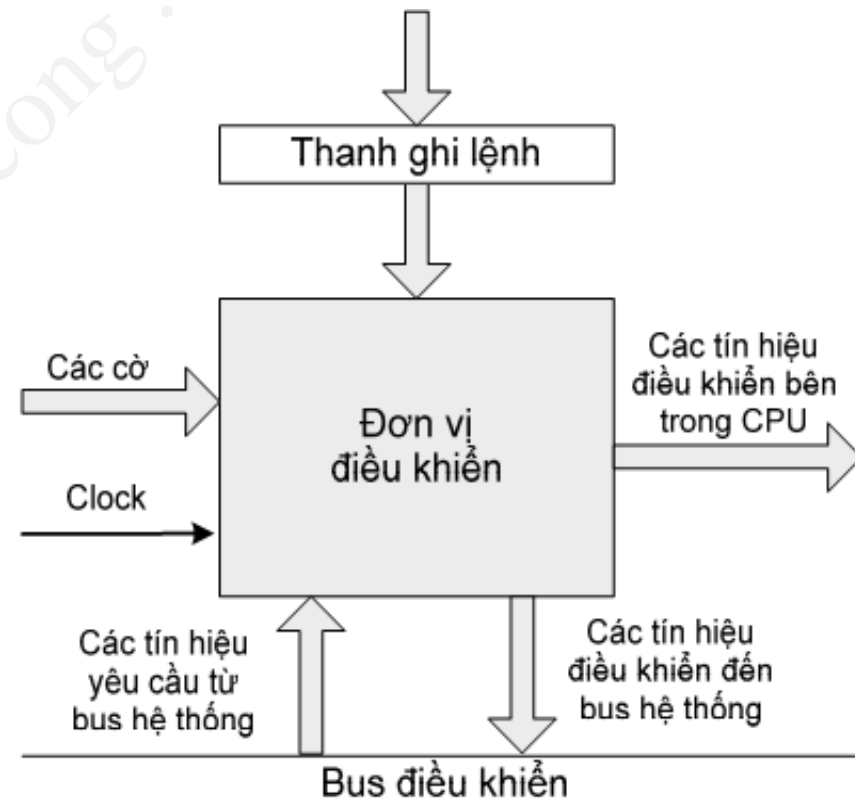
ALU – ĐƠN VỊ SỐ HỌC VÀ LOGIC

- Số học: cộng, trừ, nhân, chia, tăng giảm, đảo dấu
- Logic: AND, OR, XOR, NOT, phép dịch bit

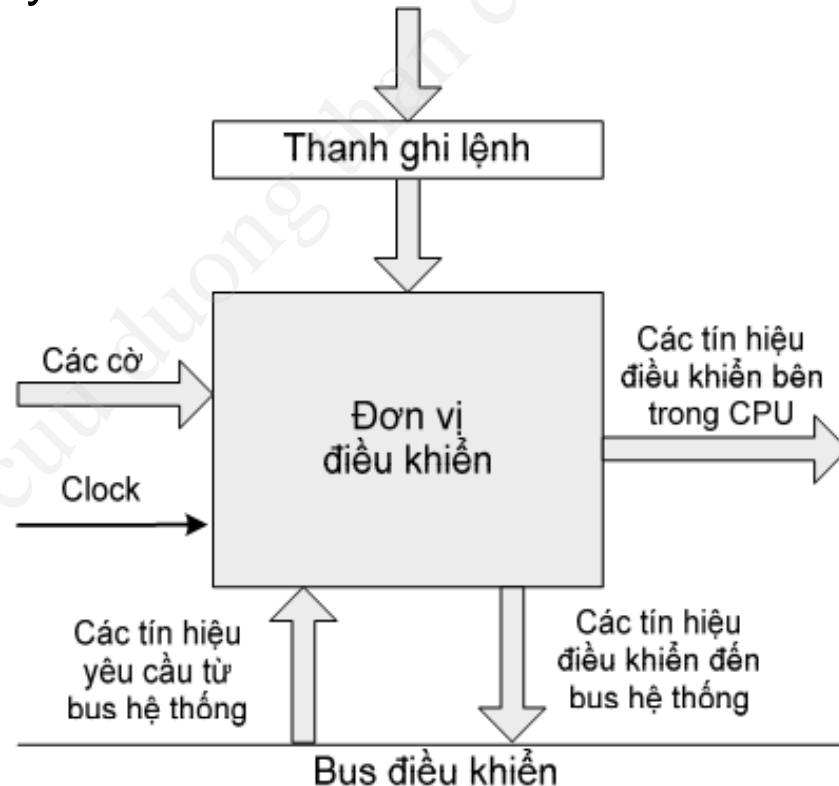
CU – ĐƠN VỊ ĐIỀU KHIỂN

- Nhận lệnh từ bộ nhớ đưa vào thanh ghi lệnh
- Tăng nội dung của PC để trở sang lệnh kế tiếp
- Giải mã lệnh đã được nhận để xác định thao tác mà lệnh yêu cầu
- Phát ra các tín hiệu điều khiển thực hiện lệnh
- Nhận các tín hiệu yêu cầu từ bus hệ thống và đáp ứng với các yêu cầu đó

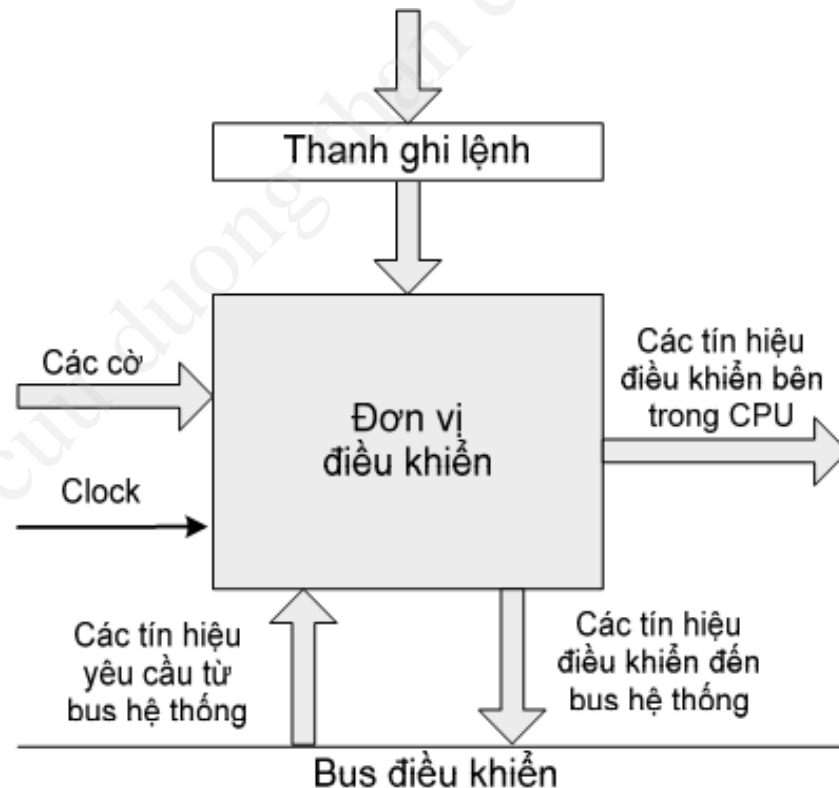
CÁC TÍN HIỆU ĐƯA ĐẾN ĐƠN VỊ ĐIỀU KHIỂN

- Clock: tín hiệu nhịp từ mạch tạo dao động bên ngoài.
- Mã lệnh từ thanh ghi lệnh đưa đến để giải mã.
- Các cờ từ thanh ghi cờ cho biết trạng thái của CPU.
- Các tín hiệu yêu cầu từ bus điều khiển

CÁC TÍN HIỆU ĐI RA TỪ ĐƠN VỊ ĐIỀU KHIỂN

- Các tín hiệu điều khiển bên trong CPU: điều khiển các thanh ghi, điều khiển ALU
- Các tín hiệu điều khiển bên ngoài CPU: điều khiển bộ nhớ, điều khiển các module vào/ra

TẬP THANH GHI (REGISTERS)

- Tập hợp các thanh ghi nằm trong CPU
- Chứa các thông tin tạm thời phục vụ cho hoạt động ở thời điểm hiện tại của CPU
- Được coi là mức đầu tiên của hệ thống nhớ
- Tùy thuộc vào bộ xử lý cụ thể
- Số lượng thanh ghi nhiều → tăng hiệu năng của CPU
- Có hai loại thanh ghi: thanh ghi lập trình được, thanh ghi không lập trình được

PHÂN LOẠI THANH GHI THEO CHỨC NĂNG

- Thanh ghi địa chỉ: quản lý địa chỉ của ngăn nhớ hay cổng vào-ra.
- Thanh ghi dữ liệu: chứa tạm thời các dữ liệu.
- Thanh ghi đa năng: có thể chứa địa chỉ hoặc dữ liệu.
- Thanh ghi điều khiển/trạng thái: chứa các thông tin điều khiển và trạng thái của CPU.
- Thanh ghi lệnh: chứa lệnh đang được thực hiện.

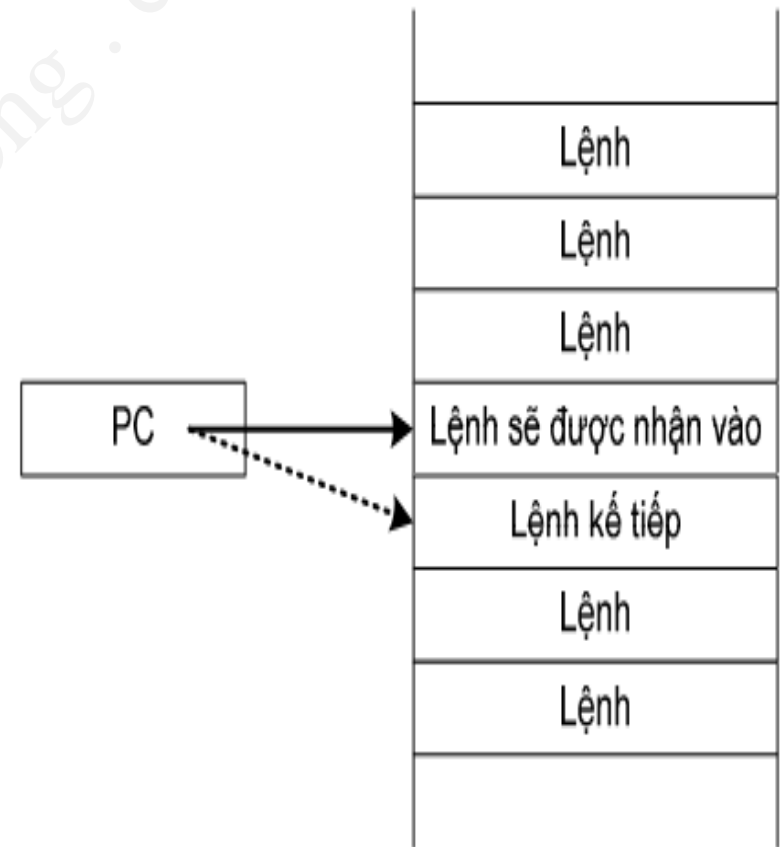
MỘT SỐ THANH GHI ĐIỂN HÌNH

- Các thanh ghi địa chỉ:
  - Bộ đếm chương trình PC (Program Counter)
  - Con trỏ dữ liệu DP (Data Pointer)
  - Con trỏ ngăn xếp SP (Stack Pointer)
  - Thanh ghi cơ sở và thanh ghi chỉ số (Base Register & Index Register)
- Các thanh ghi dữ liệu
- Thanh ghi trạng thái

BỘ ĐẾM CHƯƠNG TRÌNH (PC)

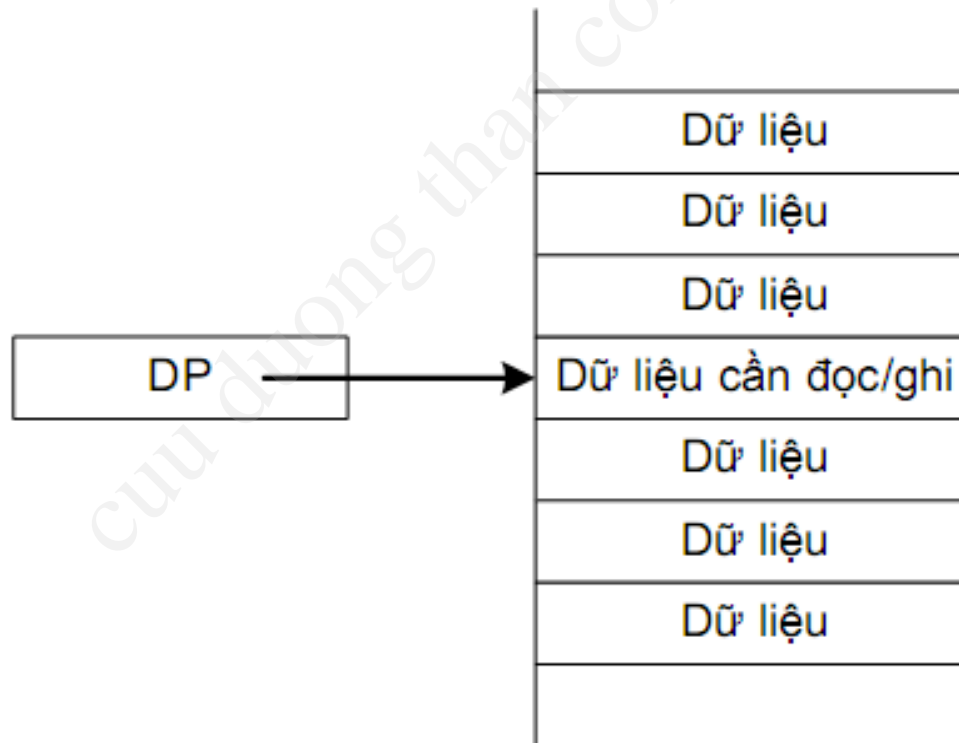
- Còn được gọi là con trỏ lệnh IP
- Giữ địa chỉ của lệnh tiếp theo sẽ được nhận vào.
- Sau khi một lệnh được nhận vào, nội dung PC tự động tăng để trỏ sang lệnh kế tiếp.

THANH GHI CON TRỞ DỮ LIỆU (DP)

- Chứa địa chỉ của ngăn nhớ dữ liệu mà CPU muốn truy nhập

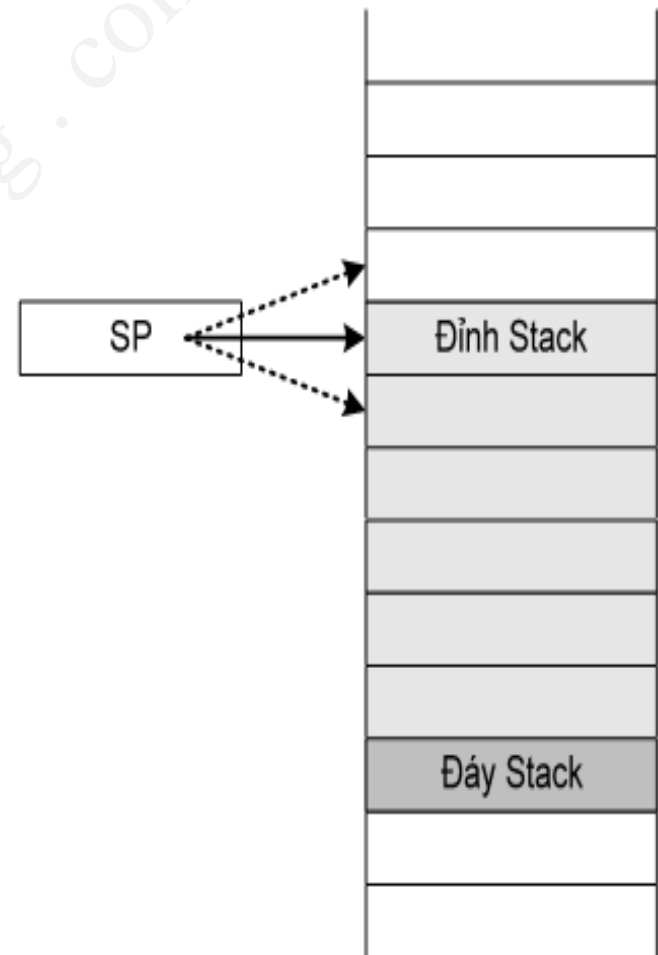

NGĂN XẾP (STACK)

- Ngăn xếp là vùng nhớ có cấu trúc LIFO (Last In – First Out)
- Ngăn xếp thường dùng để phục vụ cho chương trình con
- Đáy ngăn xếp là một ngăn nhớ xác định
- Đỉnh ngăn xếp là thông tin nằm ở vị trí trên cùng trong ngăn xếp
- Đỉnh ngăn xếp có thể bị thay đổi

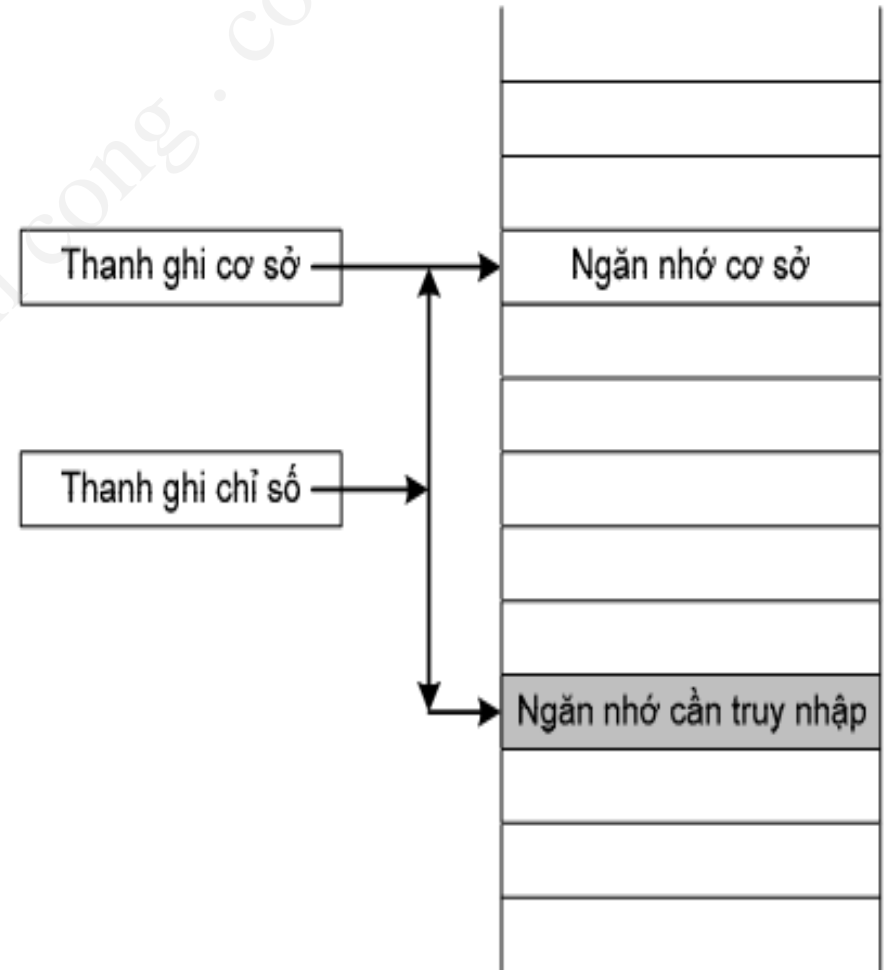
CON TRỎ NGĂN XẾP (SP)

- SP chứa địa chỉ của ngăn nhớ đỉnh ngăn xếp
- Khi cất một thông tin vào ngăn xếp: nội dung của SP tự động giảm, thông tin được cất vào ngăn nhớ được trỏ bởi SP
- Khi lấy một thông tin ra khỏi ngăn xếp: thông tin được đọc từ ngăn nhớ được trỏ bởi SP, nội dung của SP tự động tăng
- Khi ngăn xếp rỗng, SP trỏ vào đáy

THANH GHI CƠ SỞ VÀ THANH GHI CHỈ SỐ

- Thanh ghi cơ sở: chứa địa chỉ của ngăn nhớ cơ sở (địa chỉ cơ sở)
- Thanh ghi chỉ số: chứa độ lệch địa chỉ giữa ngăn nhớ mà CPU cần truy nhập so với ngăn nhớ cơ sở (chỉ số)
- Địa chỉ của ngăn nhớ cần truy nhập = địa chỉ cơ sở + chỉ số

CÁC THANH GHI DỮ LIỆU

- Chứa các dữ liệu tạm thời hoặc các kết quả trung gian
- Cần có nhiều thanh ghi dữ liệu
- Các thanh ghi số nguyên: 8, 16, 32, 64 bit
- Các thanh ghi số dấu chấm động

THANH GHI ĐA NĂNG (8086/8088)

- Có nhiệm vụ ghi tham số cho mã lệnh, đây cũng là nơi lệnh trả kết quả về sau khi được thực hiện.
- AX (accumulator, 16 bit): chứa kết quả các thao tác lệnh.
- BX (base, 16 bit) : chứa địa chỉ cơ sở của một bảng trong lệnh XLAT.
- CX (count, 16 bit): chứa số lần lặp trong trường hợp các lệnh LOOP.
- DX (data, 16 bit): AX tham gia vào các thao tác của phép nhân hoặc cùng thanh ghi chia các số 16 bit.

THANH GHI ĐOẠN (8086/8088)

- CS (code segment, 16 bit): phối hợp với con trỏ lệnh IP để ghi địa chỉ mã lệnh trong bộ nhớ.
- DS (data segment, 16 bit): phối hợp với 2 thanh ghi chỉ số SI và DI để đánh địa chỉ cho dữ liệu.
- SS (stack segment, 16 bit) : địa chỉ đỉnh của ngăn xếp được biểu diễn cùng với con trỏ ngăn xếp SP là SS:SP.
- ES (extra segment, 16 bit): dùng để đánh địa chỉ một chuỗi.

THANH GHI CON TRỎ VÀ CHỈ SỐ (8086/8088)

- IP (instruction pointer): địa chỉ đoạn được ghi trong CS (CS:IP)
- BP (base pointer): trỏ về dữ liệu bộ nhớ mà địa chỉ đoạn được ghi trong DS (DS:BP)
- SP (stack pointer): trỏ vào đỉnh ngăn xếp mà địa chỉ đoạn được ghi trong SS (SS:SP)
- SI (source index): trỏ vào dữ liệu mà địa chỉ đoạn được ghi trong DS (DS:SI)
- DI (destination index): trỏ vào đoạn dữ liệu mà địa chỉ đoạn ghi trong DS (DS:DI)

THANH GHI TRẠNG THÁI

- Còn gọi là thanh ghi cờ (Flag Register)
- Chứa các thông tin trạng thái của CPU
- Các cờ phép toán: báo hiệu trạng thái của kết quả phép toán
- Các cờ điều khiển: biểu thị trạng thái điều khiển của CPU

THANH GHI TRẠNG THÁI (8086/8088)

- Bit 0: CF (carry flag) cờ nhớ
CF=1 khi có nhớ hoặc mượn từ MSB.
- Bit 2: PF (parity flag) cờ parity
PF phản ánh tính chẵn (parity) của tổng số bit 1 có trong kết quả.
Cờ PF =1 khi tổng số bit 1 trong kết quả là chẵn.
- Bit 4: AF (auxiliary carry flag) cờ nhớ phụ dùng cho các phép tính với mã BCD.
AF = 1 khi có nhớ hoặc mượn từ một số BCD thấp (4 bit thấp) sang một số BCD cao (4 bit cao).
- Bit 6: ZF (zero flag) cờ rỗng, ZF = 1 khi kết quả bằng 0.

x	x	x	x	O	D	I	T	S	Z	x	A	x	P	x	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

THANH GHI TRẠNG THÁI (8086/8088)

- Bit 7: SF (sign flag) cờ dấu, SF = 1 khi kết quả âm.
- Bit 8: TF (trap flag) cờ bẫy, TF = 1 khi vi xử lý ở trong chế độ chạy từng lệnh.
- Bit 9: IF (interrupt enable flag) cờ cho phép ngắt
IF = 1 cho phép các yêu cầu ngắt che được (maskable interrupt) được tác động.
- Bit A: DF (direction flag) cờ hướng
DF = 1 khi CPU làm việc với chuỗi ký tự theo thứ tự từ phải sang trái (lùi).
- Bit B: OF (overflow) cờ tràn
OF = 1 khi kết quả vượt ra ngoài giới hạn, xảy ra đối với phép tính có dấu.

x	x	x	x	O	D	I	T	S	Z	x	A	x	P	x	C
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---